

Drago Štoka

PRVI VPISI V ŽUPNIJSKE MATIČNE KNJIGE PRED 346 LETI

Kontovel je leta 1622 postal sestavni del openske župnije. Kmalu bo torej 380 let (natančneje leta 2002), kar je naša vas postala kaplanija, oz. podružnica openske fare. V novo opensko župnijo so bila vključena naslednja naselja, oz. vasi: poleg Opčin še Trebče, Bani, Rojan, Ferlugi, Piščanci, del Barkovelj, Grljan, Sv. Križ, Briščiki in Kontovel. Zelo obširna je bila torej nova župnija sv. Jerneja na Opčinah, ozemeljsko namreč, po številu prebivalstva pa niti ne, saj so Opčine - vas leta 1622 štejele le 120 prebivalcev.

Prvi openski župnik, ki je začel vpisovati v matične knjige, to je knjige rojenih, poročenih in umrlih, je bil Jožef Cisterna, ki je na podlagi navodil tridentinskega cerkvenega zbora začel z vpisovanjem v omenjene knjige leta 1654.

Župnijske matične knjige so shranjene v župnišču na Opčinah. Ker so bile precej poškodovane tako v prvi kot v drugi svetovni vojni (cerkev in župnišče na Opčinah sta bila kar dvakrat bombardirana, oz. prizadeta od granat), so bile v zadnjih letih s pomočjo Ministrstva za kulturo Republike Slovenije restavrirane na oddelku Ljubljanske univerze.

Knjige so pisane seveda v latinskem jeziku. Imena in priimki pa tudi imena krajev in vasi so pisana v latinski fonetični obliki.

Openska župnija se je čedalje bolj razvijala in je s časom postala po številu vernikov preobširna, zato so se od nje začele vasi oz. kaplanije odcepljati: najprej Barkovlje (leta 1785), nato Sv. Križ (1847), končno pa še Kontovel, in sicer leta 1892.

Leta 2002 bo torej kontovelska župnija praznovala 110-letnico svojega obstoja. V tem času je bil na Opčinah župnik Franc Čebular (1882-1902), rojen v Stični na Dolenjskem, ki je bil kot openski župnik zadnji upravitelj kontovelske kaplanije. Kontovel je tako dobil z osamosvojitvijo leta 1892 svojega prvega župnika. To je bil Anton Nadrah.

Prvemu župniku kontovelske fare sv. Hieronima sledijo do današnjih dni tile župniki:

Ivan Starec	1702	
Andrej Štoka	1729	
Ivan Lupinec	1731	
Karel Milost	1736	
Matej Leon	1744	
Ivan Čebohin	1751	
Ivan Žibern	1767	
Giorgio Mazzarolis	1777	
Giov. Maria Corte	-	1784
Andrej Starec	1784	- 1788
Tomaž Fischer	1788	- 1830
Jožef Sancin	1830	- 1839
Matija Braucher	1839	- 1840
Jožef Kutnar	1840	- 1846
Nikolaj Dolinar	1846	- 1848
Jožef Lampe	1848	- 1875
Jakob Kocjan	1875	- 1876
Anton Nadrah	1876	- 1899
Jožef Stržinar	1900	- 1903
Jožef Macarol	1904	- 1909
Anton Košir	1911	- 1916
Jožef Ravnik	-	1921
proseška župnika	1922	- 1937
Aleksander Martelanc		
Josip Križman		
Ivan Urdih	1938	- 1942
Josip Križman	1942	- 1946
Stanko Janežič	1946	- 1950
Rudolf Bogatec	1950	- 1983
Albin Grmek	1983	- 1992
Jože Špeh	1992	-

Ko je Kontovel spadal še pod opensko župnijo, so bila rojstva, poroke in smrti vpisana v matično knjigo tiste župnije.

Prvi zapisi v teh knjigah segajo v leto 1654, in sicer od meseca julija dalje.

Kdo so prvi Kontovelci, ki so bili zabeleženi v te zgodovinske knjige? Poglejmo malo natančneje njih imena in priimke.

Dne 16. septembra 1654 krsti župnik Jožef (Josephus) Cisterna otroka, ki je kot prvi Kontovelec zapisan v župnijsko krstno knjigo. Tako ga je openski župnik vpisal:

“Joannes filius legitimus Martini Prasel de Contovello, et matris Mariae, baptizatus est a me Josephus Cisterna, patrini fuerunt Franciscus Eero et nobilis donna Catharina Francol de Tergeste”.

V slovenskem prevodu se ta vpis v krstno knjigo (liber baptizatorum) tako glasi:

“Janez (Ivan), zakonski sin Martina Prašlja s Kontovela in Marije, je bil krščen od mene, Jožefa Cisterne; botra sta bila Franc Eero in plemenita gospa Katarina Francol iz Trsta”.

Omenjena družina Martina Prašlja je očitno imela dobre stike s tržaškimi meščanskimi družinami, zato je povabila za botre kar dva meščana: Francisca Eero in botro - plemenito gospo (nobilis donna) Catharino Francol.

V poročno knjigo pa sta se kot prva vpisala naslednja Kontovelca: Ivan Daneu in Ana Starec. Tako ju je vpisal župnik Cisterna:

“Anno 1654, die 22 Novembris.

Joannem Daneu et Annam, filiam Lucae Starez de Contovello, copulavi in S. Matrimonium, ego Josephus Cisterna, presentibus Georgio Regent et Hermagora Daneu”.

Prevod:

“Leto 1654, 22. novembra

Ivana (Janeza) Daneu in Ano, hčerko Luke Starca, sem poročil jaz, Jožef Cisterna, ob prisotnosti Jurija Regenta in Mohorja Daneva”.

V knjigo umrlih (liber defunctorum) pa je kot prva Kontovelka vpisana:

“Anno 1654 die 22 Martii.

Magdalena, filia Andreae Starez de Contovello, obiit aetatis suae octo dierum, sepulta est apud S. Hieronimum”.

V slovenskem prevodu:

“Leto 1654, 22. marca.

Magdalena, hči Andreja Starca s Kontovela, je umrla v starosti osmih dni, pokopana je pri Sv. Hieronimu”.

Magdalena je umrla kot novorojenček, šele osem dni je imela. (Otrok, ki so umrli takoj po rojstvu ali po nekaj mesecih, oz. v kakšnem letu starosti, je v rojstnih knjigah zelo veliko. Pokopališča so imela v tistih časih, pa tudi pozneje, mnogo prostora odmerjenega za otroke. Visoka otroška umrljivost, ki je danes, hvala Bogu, ni več.)

Iz teh zapisov v matične knjige razberemo, da je na Kontovelu pokopališče “apud S. Hieronimum”, torej pri Sv. Hieronimu, kar pomeni okrog cerkve, kot je bilo v navadi skoro povsod do novih Napoleonovih odredb: okrog domače cerkve. Šele kasneje so začeli graditi pokopališča izven, oziroma bolj daleč od vasi.

Poglejmo sedaj prve priimke vasi oz. kaplanije Kontovel.

V letu 1654 so v knjigi umrlih vpisani naslednji naši sovaščani:

- 1) Andrea Starez (Andrej Starec)
- 2) Stephanus Cligna (Štefan Klinja) - priimek Klinja je danes na Kontovelu izginil, ostal pa je domači vzdevek "Klinjev", "Klinjov", "Klinjevi".
- 3) Lucia Regent (Lucija Regent)
- 4) Georgius Daneu (Jurij Daneu)
- 5) Thomas Gerlanez (Tomaž Gerlanc)
- 6) Anna Cagniza (Ana Kranjica) - priimka Kranjica - Kranjec na Kontovelu tudi ni več; še do pred nekaj leti pa se je ohranil v vzdevku "Kranjčev".
- 7) Primus Cagnaz (Primož Kranjac)
- 8) Georgius Stocha (Jurij Štoka)
- 9) Agnes Cresgnavza (Neža Črešnjavca) - tudi tega priimka ni več
- 10) Joannes Perthout (Ivan Pertout)
- 11) Margerita Ciach (Margerita Ciak)
- 12) Stephanus Zhrednih (Štefan Črednik)

Zanimiv je pripis slednjemu priimku:

"Stephan Zhrednih - armamentorum pastor in Contovelli, aetatis suae annorum 30, ecclesiasticis sacramentis munitus, obiit et sepultus est apud S. Hieronimum".

Prevedeno takole:

"Štefan Črednik, pastir živine na Kontovelu, je umrl 30 let star, previden je bil s svetimi zakramenti in je pokopan pri Sv. Hieronimu".

To so drobci iz naše stoletne kontovelske zgodovine. Od leta 1654, ki je leto prvega vpisa v matične knjige openske fare, je minilo natanko 346 let. Globoke so torej naše korenine in z njimi naša zgodovina.

Vpogled v to zgodovino je vsekakor poučen, ker nam pač prikaže sliko naše preteklosti, je pa istočasno tudi nam vsem v ponos in spodbudo.

Ponos: ker nismo od včeraj, ker imamo svoje tradicije, svojo zgodovino, bogastvo svoje preteklosti.

Spodbuda: mladim rodovom, da bodo vedeli in se zavedali, da so del lepe in bogate zgodovine, zgodovine vasi, ki je bila na pol kmečka, na pol ribiška, vasi, ki se je v dobrih in hudih časih znala zbirati okrog svoje cerkve in svojih verskih tradicij.

Iz naše preteklosti, iz naših korenin naj raste in uspeva tudi naša bodočnost, naš obstoj na tem koščku zemlje, na kateri smo obstali kot skupnost kljub velikim težavam in trdim bojem vse do danes!

In bomo tudi jutri, upamo, da za vse čase naše svetlejše bodočnosti.